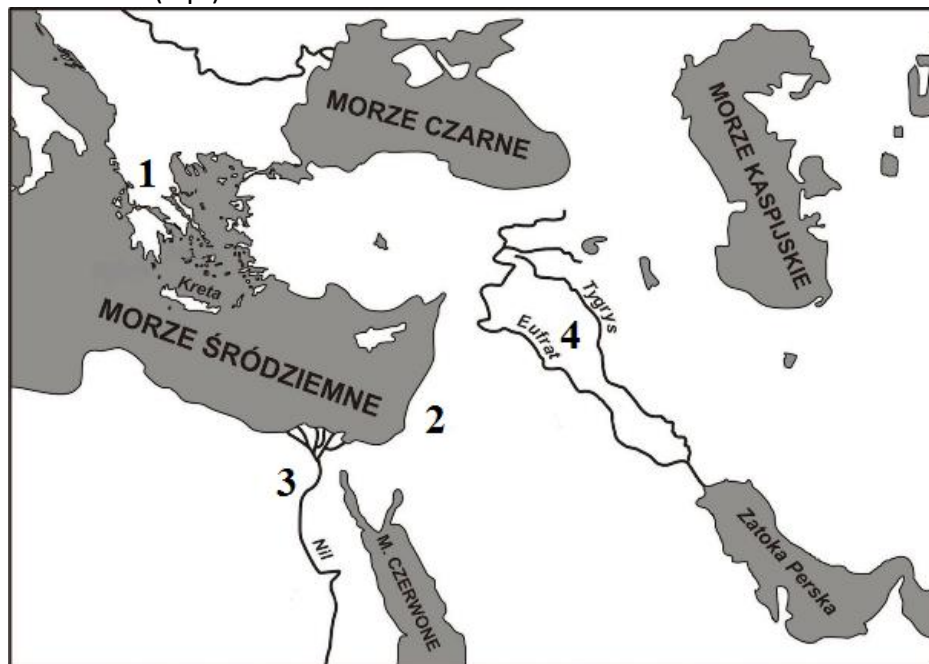


Liczba punktów

[illegible]

Zadanie 1. (4 p.)

Na podstawie poniższej mapy zaznacz poprawne dokończenia zdań (1-4).

1. Kanały nawadniające budowano na obszarach oznaczonych na mapie cyframi

- A. 1 i 2. B. 1 i 3. C. 2 i 4. D. 3 i 4.

2. Pismo klinowe wynaleźli mieszkańcy cywilizacji oznaczonej na mapie cyfrą

- A. 1. B. 4. C. 2. D. 3.

3. Świątynia Salomona została wzniesiona na terytorium oznaczonym na mapie cyfrą

- A. 1. B. 2. C. 3. D. 4.

4. Religie politeistyczną wyznawali mieszkańcy terenów oznaczonych na mapie cyframi

- A. 1, 3, 4. B. 1, 2, 4. C. 1, 2, 3. D. 2, 3, 4.

Zadanie 2. (6 p.)

Do każdego z wymienionych pojęć (1-6) dobierz jedno wyjaśnienie (a-g). Wpisz odpowiednie oznaczenie literowe we właściwym miejscu.

- | | |
|---------------------|---|
| | a. siedmioramienny świecznik żydowski. |
| 1. cywilizacja | b. rozwinięta kultura związana z istnieniem miast, państw i pisma. |
| 2. menora | c. starożytne miasto-państwo, a zarazem wspólnota obywatelska. |
| 3. hieroglify | d. pismo obrazkowe stosowane w starożytnym Egipcie. |
| 4. Żyzny Półksiężyc | e. obszary uprawne, które ciągną się od Mezopotamii do Palestyny. |
| 5. demokracja | f. pismo obrazkowe stosowane w starożytnej Mezopotamii. |
| 6. polis | g. ustrój polityczny, w którym obywatele poprzez głosowanie decydują o najważniejszych sprawach w państwie. |

1. - 2. - 3. - 4. - 5. - 6. -

Zadanie 3. (4 p.)

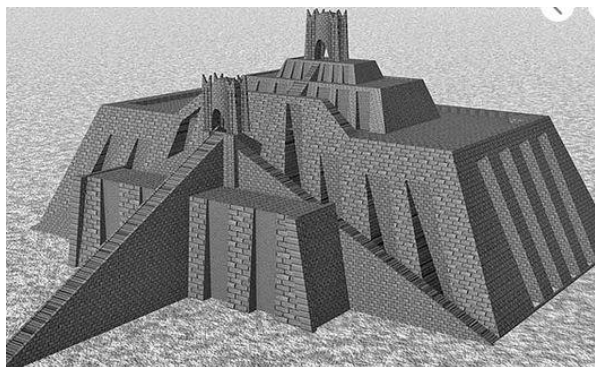
Na ilustracjach znajdują się dzieła sztuki pochodzące z różnych cywilizacji. Pod każdą ilustracją wpisz nazwę starożytnej cywilizacji (kultury), z której pochodzi.



A.



B.



C.



D.

Źródło: <https://commons.wikimedia.org>

Zadanie 4. (1 p.)

Wpisz w odpowiednich miejscach na osi czasu oznaczenia literowe podanych niżej wydarzeń (a-d).



- a. upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego.
- b. schizma wschodnia.
- c. pierwsze starożytne igrzyska olimpijskie
- d. koronacja Karola Wielkiego.

Zadanie 5. (1 p.)

Zaznacz pojęcie, które **nie jest** związane z systemem lennym.

- A. Inwestytura. B. Wasal. C. Hołd lenny. D. Prawo składu.

Zadanie 6. (3 p.)

Na podstawie poniższego tekstu źródłowego wykonaj polecenia 1-3.

Kanonizacja człowieka, który zginął jako misjonarz, działając z ramienia władcy Polski, rozstawiła nasz kraj [...]. Kiedy kult męczennika zaczął się szerzyć [...] (władca) jął gorliwie zabiegać o założenie w Polsce arcybiskupstwa i kilku biskupstw. Osobne arcybiskupstwo dla kraju, to był najlepszy sposób zapobieżenia, aby młode chrześcijaństwo polskie nie stało się po prostu strażą przednią cudzoziemskiej polityki u nas.

Źródło: P. Jasienica, Polska Piastów, Warszawa 1979, s. 75.

1. Podaj imię i przydomek władcy, o którym mowa w tekście.

2. Napisz, o co zabiegał władca, o którym mowa w tekście.

3. Napisz, pod jaką nazwą przeszło do historii wydarzenie, podczas którego udało się władcy zrealizować jego zabiegi.

Zadanie 7. (2 p.)

Podaj nazwy zakonów, których dotyczą opisy (1-2).

1. *Zakon, którego pierwszy klasztor powstał w VI w. na górze Monte Cassino. Jego założyciel napisał regułę, czyli zasady, według których mieli żyć zakonnicy.*

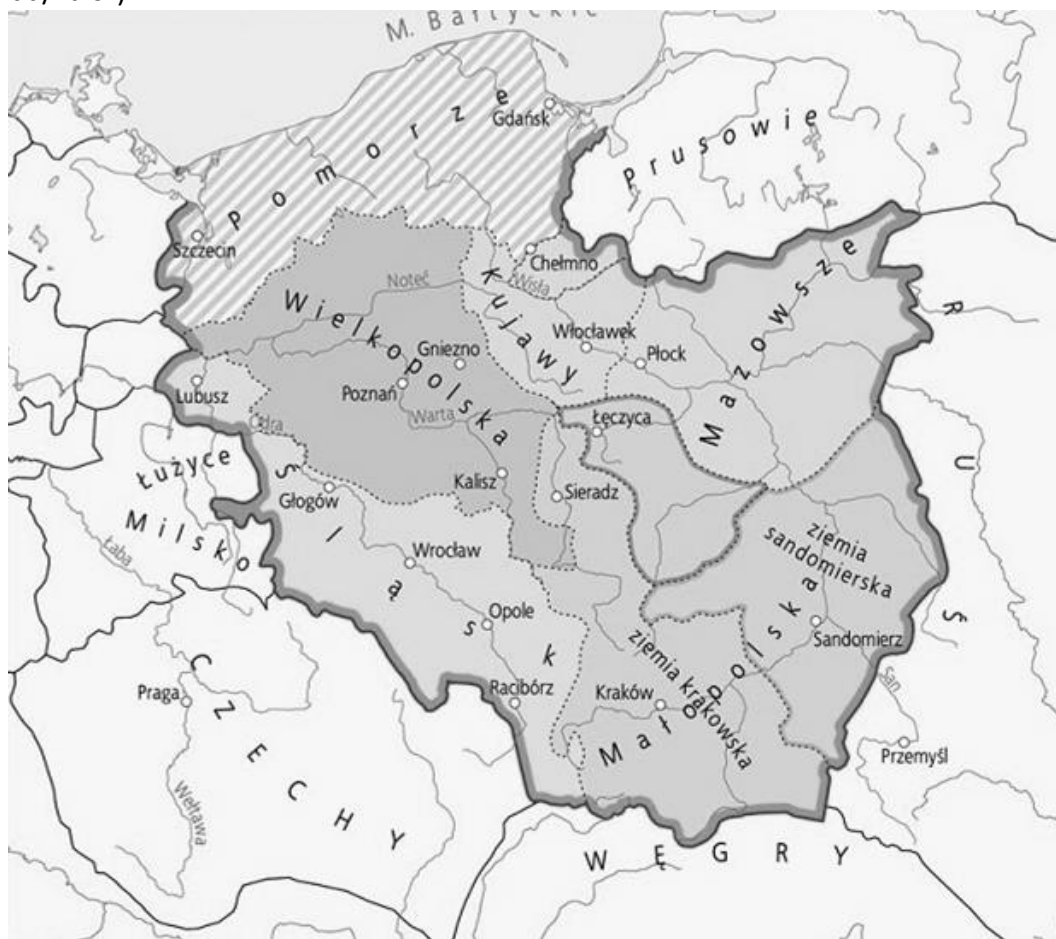
Nazwa zakonu: _____

2. *Zakon żebraczy założony w XIII w. przez syna bogatego kupca, który zdecydował pozbyć się całej własności, głosił poruszające kazania o miłości Boga do ludzi i zachwycał się pięknem stworzonego świata.*

Nazwa zakonu: _____

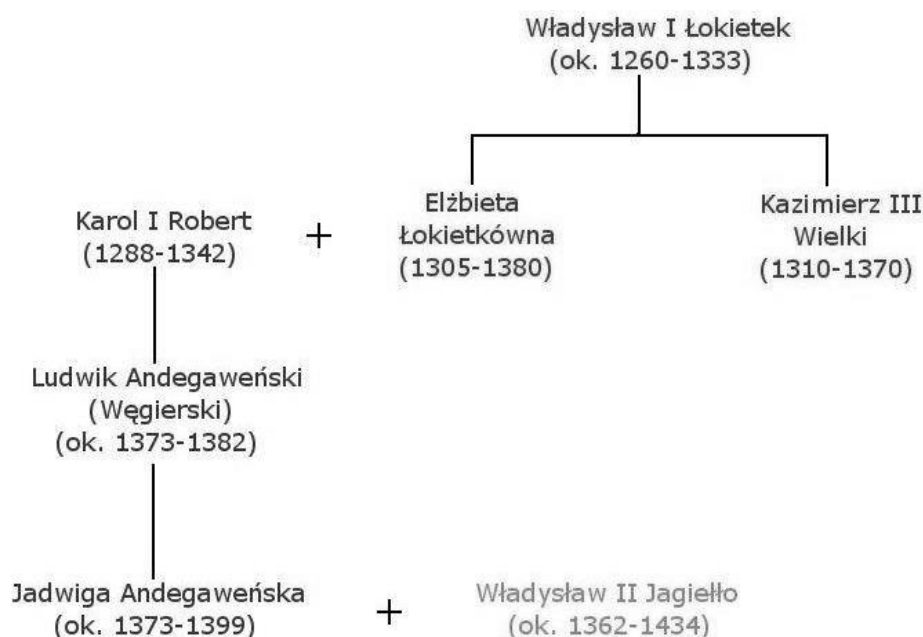
Zadanie 8. (3 p.)

Na podstawie mapy i własnej wiedzy zaznacz, które z poniższych informacji są prawdziwe, a które fałszywe, wpisując przy każdej informacji znak „X” we właściwej kolumnie tabeli (Prawda/Fałsz).



Źródło: T. Małkowski, *Historia 5. Podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk 2018.

Lp.	Informacje	Prawda	Fałsz
1.	Pierwszym seniorem był Władysław Wygnaniec.		
2.	Mapa dotyczy okresu rządów Bolesława Krzywoustego.		
3.	Ziemią podległą seniorowi było Pomorze.		

Zadanie 9. (3 p.)

Na podstawie powyższego fragmentu tablicy genealogicznej Piastów wykonaj polecenia 1-3.

1. Dokończ zdanie *Elżbieta Łokietkówna była dla Kazimierza Wielkiego*

_____.

2. Dokończ zdanie *Pierwszy król Polski z dynastii Andegawenów nazywał się*

_____.

3. Wpisz w kolejności chronologicznej nazwy panujących na tronie polskim dynastii wymienionych na powyższej tablicy genealogicznej.

_____ → _____ → _____

Zadanie 10. (3 p.)




Przyporządkuj do każdej reprodukcji (1-3) imię i przydomek władcy Polski (a-d) oraz właściwe dla niego wydarzenie lub wydarzenia (e-j), wpisując w wyznaczone miejsca tabeli odpowiednie oznaczenia literowe.

Władca Polski

- a. Bolesław Chrobry
- b. Kazimierz Wielki
- c. Władysław Łokietek
- d. Mieszko I

Wydarzenie

- e. Spotkał się w Gnieźnie z cesarzem Niemiec.
- f. Zawarł z Krzyżakami pokój w Kaliszu.
- g. Utracił na rzecz Krzyżaków Pomorze Gdańskie.
- h. Utworzył Akademię w Krakowie.
- i. Pokonał Krzyżaków w bitwie pod Grunwaldem.
- j. Zawarł z Niemcami pokój w Budziszynie.

	1.	2.	3.
Reprodukcja			
Władca Polski			
Wydarzenie (wydarzenia)			

Zadanie 11. (1 p.)

Wymienionych poniżej władców uporządkuj w kolejności chronologicznej, wpisując w wyznaczone miejsca właściwe oznaczenia literowe a-d.

- a. Jadwiga
- b. Kazimierz Jagiellończyk
- c. Zygmunt August
- d. Władysław Jagiełło

_____ → _____ → _____ → _____

Zadanie 12. (2 p.)

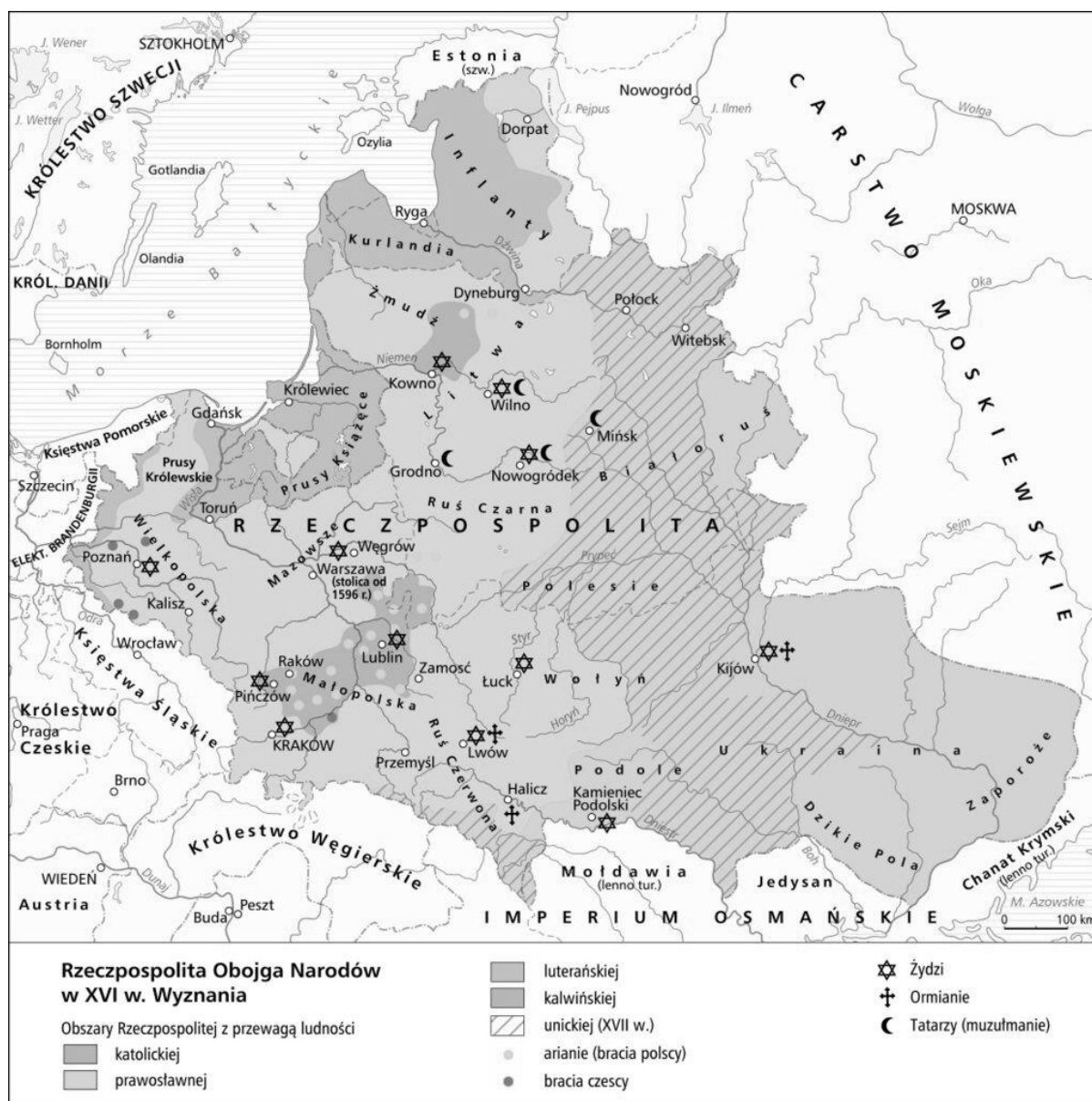
Uzupełnij związek przyczynowo-skutkowy. Wpisz oznaczenia właściwych wydarzeń (a-e) odpowiednio w kolumnie *Przyczyny* oraz *Skutki*.

- a. zapotrzebowanie na przyprawy korzenne
- b. zniszczenie cywilizacji prekolumbijskich
- c. sprowadzenie do Europy pomidorów, ziemniaków, kakao
- d. zakładanie kolonii w Ameryce
- e. poszukiwanie morskiej drogi do Indii

Przyczyny	Wydarzenie	Skutki
	wielkie odkrycia geograficzne	

Zadanie 13. (4 p.)

Na podstawie poniższej mapy i własnej wiedzy zdecyduj, które z podanych poniżej zdań są prawdziwe, a które fałszywe, wpisując przy każdej informacji znak „X” we właściwej kolumnie tabeli (Prawda/Fałsz).



Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/zloty-wiek-kultury-polskiej/DOKKd92TA>

Lp.	Informacja	Prawda	Fałsz
1.	Reformacja w Rzeczypospolitej miała miejsce w XIV wieku.		
2.	Wyznawcy luteranizmu zamieszkiwali południowe tereny Rzeczypospolitej.		
3.	Na terenie Rzeczypospolitej nie mieszkali wyznawcy islamu.		
4.	Wyznawcy kalwinizmu mieszkali w Małopolsce i na Litwie.		

Zadanie 14. (4 p.)

Dopisz odpowiednie nazwy (pojęcia) do podanych definicji dotyczących Rzeczypospolitej w epoce pierwszych królów elekcyjnych.

Lp.	Definicja	Nazwa (pojęcie)
1.	Osoba zastępująca króla; funkcję tę pełnił prymas.	
2.	Dokument zawierający podstawowe zasady ustroju Rzeczypospolitej.	
3.	Czas między śmiercią króla a wstąpieniem na tron jego następcy.	
4.	Osobiste zobowiązania przyszłego monarchy wobec Rzeczypospolitej.	

Zadanie 15. (5 p.)

(...) 3. Iż już Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spolna [wspólna] Rzeczpospolita, która się ze dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoita [połączyła].

4. A temu obojemu narodowi, żeby już wiecznemi czasy jedna głowa, jeden pan i jeden król spolny rozkazawał, który spolnemi głosy Polaków i od Litwy obran, a miejsce obierania w Polsce, a potem na Królestwo Polskie pomazan i koronowan w Krakowie będzie [...]

Źródło: Wybór tekstów źródłowych z historii państwa i prawa polskiego, t. 1, Warszawa 1952, s. 141.

Na podstawie powyższego tekstu i własnej wiedzy wpisz w ostatniej kolumnie tabeli odpowiedź zgodną z opisem podanym z lewej strony.

Lp.	Opis	Odpowiedź
1.	Imiona polskiego władcy, za którego panowania powstał powyższy dokument.	
2.	Nazwa państwa utworzonego na podstawie powyższego dokumentu.	
3.	Nazwa przedstawionego w powyższym dokumencie związku dwóch państw posiadających wspólne instytucje państwowe.	
4.	Wspólna instytucja, którą, oprócz króla, miały oba państwa.	
5.	Miejsce, w którym miała odbywać się koronacja nowo wybranego króla.	

Zadanie 16. (4 p.)

Uzupełnij tabelę, wpisując imiona i nazwiska postaci związanych z historią Polski w XVI wieku.

Lp.	Informacje biograficzne	Imię i nazwisko
1.	Druga żona Zygmunta Starego, pochodziła z Włoch, dążyła do umocnienia władzy królewskiej.	
2.	Twórca teorii heliocentrycznej, matematyk, astronom.	
3.	Uważany za ojca polskiej literatury, jako pierwszy pisarz tworzył tylko w języku polskim.	
4.	Ostatni wielki mistrz krzyżacki, pierwszy książę pruski, złożył w Krakowie hołd lenny Zygmuntowi Staremu.	

Zadanie 17. (6 p.)

Do każdego z wymienionych wydarzeń (1-6) dobierz odpowiedniego władcę (a-g). Wpisz odpowiedzi w wyznaczonych miejscach.

- | | |
|--|--------------------------------|
| 1. utworzenie piechoty wybranieckiej | a. Zygmunt III Waza |
| 2. przeniesienie stolicy z Krakowa do Warszawy | b. Jan III Sobieski |
| 3. odsiecz wiedeńska w 1683 r. | c. Jan II Kazimierz |
| 4. wybuch powstania Chmielnickiego | d. Stefan Batory |
| 5. pokój w Buczaczu | e. Władysław IV |
| 6. bitwa pod Beresteczkiem | f. August II |
| | g. Michał Korybut Wiśniowiecki |

1. -, 2. -, 3. -, 4. -, 5. -, 6. -

Zadanie 18. (2 p.)

Francuski mąż stanu, od 1624 roku pełnił funkcję pierwszego ministra Ludwika XIII i faktycznego rządcy Francji. W polityce wewnętrznej dążył do wprowadzenia silnych rządów absolutystycznych, łamiąc bezwzględnie opozycję arystokratyczną i hugenocką.

Źródło: Na podstawie: Historia. Encyklopedia szkolna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s. 534.

Na podstawie powyższego tekstu wykonaj polecenie 1 i 2.

1. Dokończ zdanie, zaznaczając „X” właściwą odpowiedź.

Osobą przedstawioną w powyższej charakterystyce jest ...

A. Jules Mazarin.

C. Jean Baptiste Colbert.

B. Armand Richelieu.

D. Moliere.

2. Napisz, kim byli wspomniani w tekście „hugenoci”.

Zadanie 19. (2 p.)

Uzupełnij zdanie 1 i 2 na podstawie ilustracji.



1. Ilustracja przedstawia ubiór noszony przez szlachtę polską, która swoją tradycją i kulturą nawiązywała do ideologii _____.
2. Dwoma charakterystycznymi elementami stroju szlachcica były _____, _____.

Brudnopis (nie jest oceniany)